

DOMOVINA

Uredništvo
Je na Štajerski cesti št. 3. — Dopolne blagovne fra-
kture, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter velja za
Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krona. Za Ameriko
in druge delele toliko več, kolikor znaša poštnina, nazreč: Na leto 17 kron,
pol leta 9 kron 50 -ta. Načinoma se pošilja upravništvo, plačajo se vsajprej.

Za tiskarstvo
se plačuje od vsake poti-vrste po 20 vinarjev, za vsa-
kolkrat: za velje inerte in množično inseriranje
malen popust.

**Štajerski narodnjaki in naprednjaki
naročite in širite največji spodnje-
štajerski slovenski list
„DOMOVINA“!**
Priporočajte jo znancem in prijateljem!

„Domovina izhaja trikrat na teden
in stane mesečno 1 K, četrtletno 3 K,
polletno 6 K.

Čimveč prijateljev si pridobimo,
čimveč ljudi čita naš list, tem
odločneje lahko širimo in zagovarjamo
svoje ideje. Naj bi ne bilo
zlasti nobenega slov. inteligenta
vsakega stanu na Sp. Štajerju, ki
bi ne bil naročen na „Domovina“!

Odlična občina na delu za pravice národa.

Na Štajerskem je bila lani odlična občina Kokarje v gornjegrajskem okraju v boju z nemškimi deželnimi odborom izvajala pravico, da je občina vkljub svoji podrejenosti deželne oblasti in v prenehanem delokrogu c. kr. političnim oblastim, sama za sebe korporacija, kateri pripadajo vse one politične pravice, kakor državljanom samim.

Ta razsodba državnega sodišča z dne 13. julija 1906 broj 264 je za slovenske občine ter dosledno za ves slovenski narod kot najizdatnejše orožje proti birokratskim zatiralcem našega jezika neizrečno velike važnosti. Ž njo se namreč na Štajerskem razdirajo oni birokratski nazori, s katerimi so se doslej slovenske občine silile reševati nemške dopise državnih in deželnih uradov.

Slovenske občine po Štajerskem so začele na podlagi te razsodbe vračati nemške dopise državnih in deželnih uradov (ne državljanov), toda nekatera rajna glavarstva žugajo radej tega županom in glavarom.

Tako je gosp. J. Potočnik, vrli župan občine Župetince v Slovenskih goricah zavrnil c. kr. mariborskemu okrožnemu sodišču nemško pisan dopis. Na pritožbo sodišča je glavarstvo županu ukazovalo, da mora rešiti nemški dopis, sicer se mu bude nalodila globa. Župan Potočnik se je pritožil na namestništvo v Gradcu, ki je pritožbo zavrnilo, češ, župan je dolžan nemški dopise reševati, na kar je občina vložila na ministerstvo dobro utemeljen ugovor. Ker je utemeljevanje tega ugovora valžno za jednako odlično ravnanje županov drugih občin, ga tu dobesedno približujemo:

Broj:

Visokemu c. kr. ministerstvu za notranje zadeve na Dunaju.

Zoper razsodbo c. kr. namestništva

v Gradcu z dne 21. oktobra 1907 broj 9 5174 07 priloga A. se vloga pravdočasno sledeči
ngovor:

1. Občina Župetince je v svoji lastnosti kot javna oblast v smislu razsodbe c. kr. državnega sodišča na Dunaju z dne 3. julija 1906 broj 264 tuzemska korporacija. Ona je sicer v zakonitih mejah podrejena nadzorstvu političnih državnih oblasti ter je razno tega tudi od upravne organizacije države in države. Vkljub temu je in ostaja ona vendar za sebe korporacija, ki obdrži vse nji pripadajoče politične pravice. K tem pravicam spada tudi jezikovna ravnopravnost, ki je s členom XIX. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra leta 1867. drž. zak. broj 142 zajamčena.

2. Naslov tega zakona pravi izrecno, da so se s tem zakonom določile pravice državljanov. V smislu v 1. točki tega ugovora našteje razsodbe in ker je občinski odbor oziroma župan izvoljen zastopnik občanov t. j. državljanov v občini, ima občinski odbor, oziroma župan kot odgovoren načelnik občine pravico zavržati nemške dopise državnih in deželnih uradov in zahtevati, naj mu ti uradi brez izjeme torej tudi c. kr. okrožno sodišče v Mariboru dopisujejo v uradnem jeziku občine t. j. občini Župetince v slovenskem jeziku.

3. Županstvo Župetince je opravljeno to svojo politično in jezikovno pravico toliko krepkeje zahtevati v kolikor ni nikjer v Avstriji nobenega zakona, ki bi določal, da smejo c. kr. državni uradi v njihovo področje spajajočim občinam vsiljevati dopise v jeziku, katerih občinski funkcionarji ne razumejo, in ker v Avstriji ni zakona, po katerem bi moral nemški župan nemško znati in razumeti.

Ako bi n. pr. kateri občan t. j. državljan vložil pri občini Župetince nemško vlogo, je občina po zgoraj naštetem zakonu dolžna si oskrbeti na troške občanov prevod vloge; kajti z zgoraj naštetim zakonom so se določile pravice državljanov. Ako pa dopisuje c. kr. urad slovenski občini nemski dopis, si občina ni dolžna na troške občanov oskrbeti prevoda; kajti c. kr. urad ni nolen državljan in se v zgorajnjem zakonu niso v prav ničem določile kake jezikovne pravice državnih, oziroma deželnih uradov. Ti nemajo torej nasproti občini sploh nobenih jezikovnih pravic, temveč v smislu člena XIX. zgoraj naštelega zakona le jezikovno dolžnost dopisovati ji v njenem uradnem t. j. občini Župetince vedno le v slovenskem jeziku.

4. Kakor mora biti visokemu c. kr. ministerstvu za notranje zadeve in pritožbo vse občin na Štajerskem, osobito pa iz pritožbe občine Kokarje, politični okraj Celje, znano, odličnjak ravnateljstvo pomožnih uradov c. kr.

namestnje v Gradcu prevajanje nemških dopisov na slovenski jezik, ki se mu v ta namen dopolnjuje, od slovenskih občin. To kaže po jedni strani, naj zahtevajo slovenske občine v imenu zakona od vseh c. kr. državnih uradov izključno slovensko dopisovanje, da se jim ne bude treba obračati za posredovanje na ta državni urad, po drugi strani pa nas uči ta odklonitev, da tudi ta c. kr. urad predržno prezira zakonito ravnopravnost slovenskega jezika.

5. Ker nasprotuje nemško pisanu naročilo c. kr. okrožnega sodišča v Mariboru z dne 19. novembra 1906. broj I. 7161 določbam člena XIX. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867. l. drž. zak. broj 142 ni ono v jezikovnem oziru samo protizakonito, temveč obsega v sobi nasproti občini Župetince prestopke tega člena radi česa in ker se župan ne more na lastne od pripricati kaj je v njem pisano, ne more on kot odgovoren načelnik občine tega naročila tako dolgo izvršiti, dokler mu ne dopisujejo slovenski pisanega naročila ali vsaj prevoda, potem ga boče takoj rešil.

6. V smislu člena XIX. to večkrat naštevanega zakona ima vsak narod pravico, svojo narodnost in svoj jezik čuvati in gojiti.

Občina Župetince si torej boče kot del in člen slovenskega naroda pravice svojega jezika tem načinom čuvati, da zahteva,

a) naj ji vsi c. kr. državni in deželni uradi, v čegar področje se ona nahaja, dopisujejo v smislu pre naštelega XIX. člena v njenem uradnem t. j. v slovenskem jeziku;

b) naj bodo pri vseh teh uradih nastavljeni le uradniki slovenskega rodu, ki bodo se samo pravilnega slovenskega jezika v smislu slovenske slovnice temveč tudi v smislu narečja popolnoma zmožni. V to vrsto se naj sedanje nemške srednje šole na Spod. Štajerskem preustrojijo v slovenske ter se naj za slovenski narod ustanovi v Ljubljani državno vseučilnico z vseni fakultetami s slovenskim učnim jezikom v smislu zadnjega odstavka prej naštelega člena državnega osnovnega zakona ki določuje:

„V deželah, v katerih stanuje več narodov, naj bodo javna učilišča tako urejena, da se dajo vsakemu narodu pomočki za izomiklo v svojem jeziku, ne da bi se kdo silil k občujju drugega deželnega jezika.“

V smislu te določbe ne pristuje nobeni oblasti v Avstriji pravica, siliti slovenskega župana, oziroma občinske odbornike in funkcionarje, da bi morali oni nemški znati ali se nemščine učiti ter nemške dopise razumeti.

Visokemu c. kr. ministerstvu za notranje zadeve blagovoli torej iz teh razlogov izpodbijano razsodbo c. kr. namestnje v Gradcu kot v zakonu neutemeljeno razveljaviti ter razsoditi, da slovenska občina Župetince, oziroma njen župan ni dolžan si oskrbeti prevodov nemških dopisov c. kr. državnih in deželnih uradov ter jih radi tega ne more rešiti, temveč, da so c. kr. državni uradi dolžni slovenski občini Župetince v smislu določb člena XIX. drž. osnovnega zakona z dne 21. decembra leta 1867. drž. zak. broj 142 dopisovati v njenem uradnem to je slovenskem jeziku, ki je na Spodnjem Štajerskem deželni jezik. Županstvo občine Župetince. dne 26. novembra 1907.

J. Potočnik,
župan

Zares neprecenljiva beseda odlične občine, sijajen izgled vsakomur, najbodo kdorkoli ter vrisani opani vsem onim, ki dopisujejo svojim predstojnim uradom v nemškem jeziku, najbodo to duhovniki, učitelji, zdravniki, obrtniki, kmetovalci, občine, dražstva, okrajni zastopi itd. ali kdor si boči!

Ti dokazi občine Župetince naj bodo ob jedem vsem našim zg. državljanom in deželnim poslancem izdatno orožje zoper vladu in vse njene urade, ki krjijo naše narodove pravice, naj pobijejo z njim vse stare birokratske nazore o pravicah našega jezika. Kdor se ne poteguje za naše pravice, si narodnjak, temveč je copata birokratov.

Politični pregled.

Domače dežele.

Nagodba je bila v seji državne zbornice dne 17. t. m. v tretjem čitanju sprejeta. Glasovalo se ni po imenih, kakor so prvem čitanju, veščina je bila to pot večja. V opoziciji so ostali nemški agrarci, posebno oni iz Češkega ter „s“ tem še jasneje potrdili še enkrat izrečene neznanice svojemu bivšemu predsedniku sedanjemu nemškemu ministru-rojaku Peschki. Proti nagodbi so glasovali tudi nemški radikali. S tem so nemško napredni ministri: Derohatta, Marchet in Peschka omogočili. Proti nagodbi so glasovali še soc. demokratje, Jugosl. zveza in češki radikali; Morseyevi klerikali so pred glasovanjem odšli iz dvorane; to priča, da Luezer ni mogel bar. Morseyca ukloniti pod svojo voljo.

V ponedeljek so se Rusini hoteli vzporediti obstrukciji proti nagodbi, ker so bili zapleteni na lovskem venčanju pri slavnostnem vstopanju dijakov. Podali so dolgo vrsto interpelacij ter zahtevali, naj se vse doslojno prečita. Predsednik Weiskirchner je na to izjavil, da bodo njih interpelacije prečitane, pa lepe po seji. To nasilstvo je Rusine silno razburilo in zagnali so velik trn. Kršč. osv. so se zagnali proti njim, Steiner in Izoblahovk sta hotela na vsak način izvesti prestop. Simpatije večine so bile na strani Rusinov in zabranjen je bil prestop. Tu pa nasukrat zažene Rusin Blažičski kos palta v zbornico in rani pod. Benkoviča. Vseled te srčnosti so Rusini nasukrat zgnali vse simpatije v zbornici, obstrukcije pa je bilo konec.

Zbornica je sprejela v ponedeljek jednoglasno resolucijo, s katero se vlado poziva naj bi z vsemi sredstvi opozorila ogrsko vlado, naj v interesu mirnega sodeljivanja obeh državnih polovitev dejanski izvršuje ogrski zakon o narodnostih iz 1868. l.

Pri dopolnilni volitvi v 15. volilnem okraju je bil izvoljen 16. t. m. osv. dom. Dascynski, vodja poljske soc. demokracije, ki je bil pri prvih držav. volitvah porpadel.

Dr. Frank, vodja starčevičevske stranke je imel pogovor s poročevalcem „Nove Pr. Presse“. V tem pogovoru dr. Frank taji, da bi dr. Wekerle bil ponajl starčevičevcem sodelovanje z Rakodczyajem. Pogovor Frankov z Wekerlom je bil samo informativnega značaja. V tem pogovoru se je pa pokazalo, da so programatične razlike tako velike, da ni mogoče govoriti o sodelovanju. Dr. Frank je bil tudi vris, da dr. Wekerle ne kani vstopiti v malenkostnih sredstvih proti Hrvatom ampak sredstev, ki bi rešila spor in vlek k stalnemu sporazumevanju, seveda brez škode za ogrsko državo. Dr. Frank je prepričan, da se bodo vršile prihodnje volitve brez nasilnega zasedanja ogrske vlade, to tem bolj če bi kaj takega ban Rakodczyaj ne maral. Ne da se reči, kak bo upeh novih volitev in kake premehe bodo povzročile. Narod je pa baje s konstitucijo zelo nezadovoljen, zato stavijo Starčevičevi velike nade v volitve, v katere se spuste z geslom, da treba braniti koristi Hrvatske, biti pri tem dinastični, imeti pa v mislih tudi koristi Ogrske! Da bi tak univerzalen genij, kakor je Frank, ki je v Zagrebu hrvatski državno-pravni radikalec, na Danajo Avstrije in v Bladimpeži — Oger — da bi tak politik v Rakodczyajevi dobi ne napravil kariere na Hrvatskem, o tem se ne da dvomiti — dvomiti pa moramo o tem, ali bo de ta univerzalni Frank Hrvatski in hrvatskem narodu kaj koristil.

Nemški agrarci so dali 14. t. m. smešno izjavo, da njih glasovanje proti nagodbi ni bilo naperjeno proti ministru Peschki, ki je bil vodja in predsednik stranke in da torej lahko ostane tudi še nadalje minister. Tudi devetletni odbor nemških strank je izdal izjavo, v kateri zatrja, da ni s tem glasovanjem nemški minister rojak prizadet in da mora vztrajati na svojem mestu. To je čudno; nedavno je bila nastala takozvana „čehška“ kriza v ministerstvu samo zato, ker ni bilo gotovo, ali bo večina vseh čeških poslancev za prejšnjega ministruma dr. Fortom in dr. Pacikom; ta pa je pustila nemška agrarna stranka svojega zampnika v ministerstvu na cedilo in stranka in bar. Beck trde, da to nič ne deca, da še kljub temu lahko ostane

na svojem mestu. Kako koristi doma-šajo taki ministri Beckovi vladi? Nek bi t je nedavno izjavil, da moč in pomen parlamentarnega ministra ne tiči toliko v njega osebnih zmoglostih kolikor v številu glasov, ki ga drže in podpirajo. Nemški naprednjaki imajo tri ministre v Beckovem kabinetu: Derschatta, „čehsko in Marcheta. Pri glasovanju za nagodbo so pa oddale vse nemškopolne stranke 24 glasov od katerih odpade na Marcheta 17, na Derschatta in Peschko po trije glas. Da je to razmerje nevezdržljivo, sprevi vidno lahko vsak, vidi pa tudi, kako smešno je baron Beck sam prevečeval vrednost nemških agrarcev in naprednjakov, katerih naklonjenost si je hotel kupiti za vsako ceno meneč, da mu breje njih ni obstanka. Dal jim je tri ministre, Čehom je odvzel njim na ljubo poljedelno ministerstvo — in sedaj so glasovali proti njemu; da se bodo pri drugem in tretjem čitanju nagodbnih predlog spokorili in glasovali zanj, kar pa na stvari sami so menja pravič. Kriza v ministerstvu je, baron Beck le tega moče sedaj priznati in še posebno mi Jugoslovani je vprašanje, Doseci bi se pa dalo se marsikaj, ako bi se stvar energično in spretno prijala.

Podrobna razprava o nagodbnih predlogih se je začela minulo soboto. Zanimanja za stvar ni najmanjšega. Večina govornikov je govorila praznim klopem, nekateri so imeli po cele tri poslušalce (od 516 posl.). Prvi v podrobni debati je spregovoril dr. Luginja, ki je dejal, da dalmatinska boleznica ni milost amuak samo plačilo starega dolga, ki ga ima Avstrija proti Dalmaciji. Podrobna debata o nagodbi se je nadaljevala v ponedeljek in v torek.

Poljski klub je v svoji seji dne 13. t. m. sprejel resolucijo, v kateri zahteva naj se galiki delzeli zbor sklicie še tekem tega mesca na kratko zasedanje, da reši novi volilni delzeli red.

Dopisi.

Stavka v Trstu. (Konec.)

Kdor pozna količjak navadno politično gibanje, prizna rad, da ni nikakva umetnost, zbrati okrog sebe nekaj somišljenikov. Zlasti dokler je v opoziciji — ko ni treba ničesar pozitivnega vstvarjati — ima tak voditelj srečo. Po drugi strani moram pa priznati, da so izšli poskusi takega „nacionalnega socializma“ že tudi pri Nemcih in Čehih. V Čehih jih drži historicizem pri življenju; v Nemcih je „narodni socializem“ smešno izdihnil. In tudi dr. Jos. Mandl mi prizna, da Naumann vendar ni taka ničla, da bi to gibanje vsled nezmožnosti voditelja propadlo. Toda zašel bi predalč, če bi hotel govoriti o absolutnosti take nesrečne ideje.

Ko so zaznali voditelji N. D. O., da so sklenili večji splošno stavko, je nastalo vprašanje: podpirati stavko, in se boriti za korist težakov ali pa se postaviti proti stavki. Voditelji N. D. O. so se odločili za zadnje. Imeli so na svojem sestanku 68 svojih težakov, ki so jih znali prepogovoriti v to, da so glasovali proti stavki, češ, da je čes nenogden etc. S tem je dobila N. D. O. nekako legalno dovoljenje za organizacijo stavkavozov. Zakaj ne — saj so stavkajoči težaki izvečine socialisti! Skudnjomo jim, ker so ti delavci pri socialistih, ne pri N. D. O.

Toda povdarjati je treba še drug moment: če so zgodli, da prihajajo iz vrste Slovencev stavkokozi, je pričakovati, da nastane med italijanskim delavstvom zopet stara mrtnja od vsaga slovenskega in ob takem brezplodnem in slepen pohajanju je tudi na slovenski strani kaj lahko priti do povirja, do voditeljskega mesta. Ah, in po tem jih hrepeni vendar tako mnogo!

V trenutku, ko je objavila „Edinost“ sklep N. D. O., da nastopi ona proti stavki, so izdali slovenski socialisti letak in ogromne plakate po mestu, kjer zavrnjajo na primeren način tako postopanje v strani voditeljev N. D. O. Obradajo se v tem oklihu do vsaga slovenskega delavstva, naj protestira proti organiziranju stavkavozov. Kakor so mi zatrjevali slovenski socialisti, je napravil letak velik usis. Drugega dne ga je objavil dnevnik „Lavoratore“ na prvi strani v italijanskem prevodu.

Odgovorili so voditelji N. D. O. takisto z letakom, kjer skušajo opravičiti svoje postopanje, kjer pa priznavajo odkrito, da so zahtev stavkajočih popolnoma opravičene in da nič nimajo proti štrajku, tudi če se ga hoče vdeležiti nek izmed N. D. O. A glej — po drugi strani pa pošiljajo najstopenjšim lakim izredovcem slovenske krunirje, kakor imenujejo tu stavkokoze. Iz bespa nistem mogel posneti drugega stvarnega, kakor da rusije solidarnost med stavkajočimi samo zato, ker so se obrnili težaki do socialistov (slovenskih in italijanskih) in ne do N. D. O. Zopet danes je izšel letak slovenskih socialistov, ki zaključuje s besedami nekdanjega fakina, sedanjega pisatelja Maksima Gorjkega: „Bratje, v obračunju je Vaša rešitev!“

V splošnem lahko imeanjemo stavko kot popolnoma aspeho in če morejo težaki vztrajati še kake tri dni, je vspeh mabodne zagotovljen. Vseph pa bi bil lahko še sijajnej, če bi se na tak način ne bil zanesel razdor med solidaristi stavkajoči. F. I. Tuma.

Slovenske novice.

Štajersko.

— „Zmaga“ pri volitvah v celjski okrajni zastop se Nemci nič preveč ne veselijo. Čutijo, da je niso dosegli pravičnin potem, temveč z nasiljem in krivicjo. Slovenci se bodo sveda pritožili proti volitvam, četudi do pravnega sodišča. Slišali smo, da se je izrazil nek nepristranski nemški uradnik: „To je vendar očitna krivica! To volitve morajo biti razveljavljene!“ — Praktično nima nemška zmaga ničesar pomeniti, ako obstrairata obe zastopa v Št. Jurju in Zalecu, ter ne levoita zastopnikov za okrajni zastop. Nemci že v graških listih kličejo po „pravici“, ako bi se ta obstrukcija izveršila. Pravičje celo, da utegne to postati zadeva celoga nemškega naroda na Avstrijskem. To je sveda precej robata opozoritev vladi, da naj s silo nastopi proti slovenski obstrukciji — dočim proti nemški ni ničesar storila! Pa nemška drevesa v Avstriji ne rastejo več do nebes! Zato se nom teh nemških groženj ni treba bati, kvečjemu lahko avstrome, da se Nemci čutijo v krivici in bi radi na vlado priti-klači, da bi oči zatimila in njim v prilog odločila. — Jeden vesel pojav je bil navzile nesrotosnem izidu volitev opaziti; ko so sedeli slovenski volilci po volitvan v „Narodnem domu“, jih je prevevalo je jedno mogočno čuvstvo: edine se čutimo v boju proti nemškemu nasilstvu! Ni li občutni znanjega političnega strankarstva, ni bilo občutni frakcije in „pravstva“; vsi so vedeli, da sovražnik gr zi in vsi so se zavedali, da je treba edinega

boja do skupne zmage! Naj bi tako ostalo povsod, koder nam grejijo Nemci!

— Volitve v okrajni zastop celjski. V skupini največje obdačenih industrijalcev in trgovcev so izvoljeni slededi Nemci: gr. trgovci König, Rauscher, Teppi in Wogg, tekarnarj Rauscher in Schwarzl, tovarnarji Sonnenberg, Unger-Ullmann in Adiff Wrosten ter prokurist Avg. Westen. — Slovenci se volitve niso udeležili.

— Iz Celja. „Slov. Narod“ se v svoji večerjaji številki na svobodnem mestu ukvarja z volitvami v celjski okrajni zastop. Ožalujemo, da je list nekdo, ki o dejanskem položaju ni dovolj poznen, napuče informaril. Glede Fazarinevega glasa ne zadene celjskih Slovencev nobena krivda, pač pa celjsko okr. glavarstvo, katere je Fazarinec sklijub reklamaciji izpustilo iz imenika večpomoznikov. O tem se pripoveduje v Celju sledede: Ko se je že podal akt v Gradec, se je reklamiralo iz Celja zmoto, toda „uradni pogreški se ne popravljajo“, je bil odgovor namestnju. Ne bodemo naravnost trdili, da je to resnično, pa pod solncem in na Štajerskem je vse mogoče, kadar se gre za celjske Nemce.

Konstatiramo tudi, da se nama zdi krivica insinacija očitnaje „nebadnosti“, „nepoznanosti“ in nedelavnosti celjskim Slovencev glede volitev v c. okr. zastop, storilo se je vse, kar je bilo le mogoče, zato omenjeno nezadulstveno očitnaje odlično zavracvamo.

— Božično darilo. Kakor vsako leto, se deli tudi letos moka in premog obdovem v paronilnu gospoda Petra Mojčiča dne 23. t. m. Ubozri naj se ta dan ob 2. uri popoldne prajvijo z izkazilnim listkom.

Vojaški koncert bude dne 4. januarja zvečer v „Narodnem domu“. Prijatelje dobre godbe in umetniških užitkov opozarjamo že danes na ta koncert, natančnejši program priobčimo prihodnje.

— Iz Celja. V soboto dne 21. decembra 1907 se bo vršil redni občini zbor Celjskega pevskega društva ob 8. uri zvečer v celjski čitalnici s sledječim sporedom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitve. 5. Služajnosti. Ako ta zbor ob 8. uri ne bi bil sklepčen, se vrši občini zbor ob 9. uri ob vsakem številu članov.

Celje, dne 20. novembra 1907.

Odbor.

Delavsko podporno društvo v Celju se enkrat opozarja vse članepence, da se vršijo redne pevskie vaje vsak četrtek in soboto ob 8. uri zvečer v društveni gostilnici. — Naj bi so torej dali vendar že enkrat naporiti tudi oni gje pevci, ki so sploh nali stalni pevci, da bi se konečno odločili za pevskie vaje. One gospode pa, ki imajo svoje trdne predsodke, pa pristino v mira. Polozaj starejših gospodov pevcev je v kakem izvanrednem slozaju, ki je treba takojnjega nastopa, nekako kidkomicen. V zadnjem trenutku navadno ti gr. prinejejo h kaki nagrobnici, katere se niso nikoli nudi oni v tedaj zvezjo z notami v raki, a redek je glas, ki ga je slišati iz not takega pevca! In vendar je pol „ta“ in „ta“ je pomagala in „oni“ je tudi pomagala! Kajpada! Ob taki priliki se že poje! — Petje pa je bilo valed nezadovoljno vaj vendar komaj zadovolno, čeravno jih je vajo toliko in toliko. — Naše društvo sicer ni naravnost peklivano gojiti bogve kako mogočen pevski zbor, toda poklicano je gojiti pesem, katere mora zaneseti med najširše svoje mase. Zato pa, kdor našč, z nami poj!

— Celjska voda je bila po izjavah celjskega mestnega občinskega odbora slaba in sklenili so zato napeljati pitno vodo iz nad Vitanja v Celje ter dobili bivšega voditelja celjskega okrajnega zastopa pl. Lehmana, da je določil iz dohodkov okraja 80.000 K za vodovod v mesto Celje, kar k sreči še ni odobreno vlad pritožbe Slovencev. Zadnji čas so namreč v Celju in okolici nekateri ljudje zboleli za legarjem in govorilo in pisalo se je, da je temu kriva voda. Naenkrat se na to oglašajo člani celjskega mestnega odbora „Deutsche Wacht“ kakor tudi drugi nemški listi z novico, da je celjska voda po raziskavi profesorja Franzista popolnoma zdrava. Ako je to res, tedaj je vsak danar za vodovod zavržen in plačevanje 80.000 K iz okrajnih denarjev bila bi potrata samega v poriljanje napaha celjskih nemških gospodov, ki tako radi s tujim denarjem strlejo svoji slabosti. Ne, okrajnega zastopa ne dobite v roki!

— Iz Celja. Na kakšen način uklopajo povod celjski mestni očetje, oziroma znane ova magistratova Derogane in Amalotič odokodovati celjske okoličane, kude tudi sledenje dejstvo. Najprirednejši kmetovalci dobro vedo ceniti gnojilna moč gnojnic, katero spraznjenje mesto na svoje stroške iz jam. Navrada je, da dobi tisti gnojnice za izvajanje, kateri se za to oglašajo. Toda tu imajo prednost samo nemškotarji, a pr. Janič, Jevonik I. dr., kateri za to pri volitvah izdajajo svoj rod. Ker pa imamo Slovenci v mestu mnogo hiš — okoli 50 — bi bilo potrebno misliti na to, kako bi se obrnilo toliko gnojil slovenskim okoliškim kmetom, kateri bi bili za to gotovo hvalezni.

— Iz Tebarja. Glavni oltar nove-tebarske cerkve, katero bo v nedeljo blagoslovljena, ni delo tvrdke Čamer-nikove, katere vohče v Celju ni več, temveč delo tvrdke L. Južnostajške kumonske industrijske družbe v Celju, čije lastniki so gg. Rob. Diebl, Anton Kolenc in Fr. Strapi. Omenjeni mo-sterstvo izdelati oltar tvrdko pripravila vsakomur.

— Iz Žaleca. (Plodovi klerikalnih hujševine). V nedeljo, dne 15. t. m., se je udeležilo več naprednih moč iz Žaleca Mlakarjevega zvezarskega shoda v Gritah. Na povratku so zasledovali kerkovska naprednjaka mlecenozni fan-talini, ki so bili gotovo naščevani ter so z nožem napadli obče spoštovanega in miraljubnega gospoda Fr. Šušterca. Iz globokih ran na podlahtnici je cerk-ovska brigada kri. V par minutah bi bil ranjenec izkrcavet in izdihnil, da ga ni našel pravčasno g. I. Premik, ga obvezal in nezavestnega dal peljati domov, kjer ga je zdravnik komaj rešil, gotovo smrti. Zločinca je menda nek Marko Pesko iz Vrba, 18 letni fant, sin tanišnje „Zvezarja“, ki je za časa državnozbornih volitev se silno zavzemal za duhovniške kandidate ter se nedoradim otrokom pridiljal osv-razstvo zoper vsakega, ki se trobi v klerikalni rog. Fant je tudi obiskoval kresčansko-socialni kurz v Mariboru, na katerem se je menda tako dobro izučil delovati za duhovniško „Kmečko zvezo“ — To je žalosten pojav za-krknjenih fanatikov ter nosijo zanj moralno odgovornost njih voditelji. Le tako naprej, osereovalci naroda! Pion-ica se vam že klasi. Kaj poročo k temu g. kaplan Janič, veren oproda Korolčev? Ves čas seje socrativo po Savinski dolini, od besed prehajajo zdaj nekateri, kakor vidimo, na do-žanja.

— Poštne zadeve. Med Dolom in Hrastnikom se updele od 16. decembra naprej poštni voz. Z Dola se odpelje ob 10 uri 15 m. dopoldne in pride v

Hrastnik ob 11 uri 55 m.; iz Hrastnika odhaja ob 11 uri 55 m. dopoldne in pride v Dol ob 12 uri 40 m. — Šest-krat na teden se boje raznašala pošta v poštnem okoliš Kriziveri pri Ljato-mern. — Ob božičnem času je pripo-ročati strankam, katere pošljajo po pošti zavoje, naj rabijo ali trdne škatlice ali pa načas papir za ovitke. Naslov naj se napiše posebno jasno. Divjino in perutnino je treba ob tem času zavijati.

— Za slovenske zdravnike, ozir. medicince. „Sl. Narod“ opozarja slov. zdravnike, oziroma medicince na zelo ugodno prazno zdravniško mesto v Pišberku na Korškem.

— Dr. Benkovič — Marekhi. G. drk. poslanec dr. Benkovič ima že zopet častno afero. Po ostrim konfliktu med dr. Benkovičem in Marekhiom radi znane izjave namestnika Claryja sta se oba našla nekje na hodniku ali v pisarni zbornice in takrat je dr. Benkovič, kakor poroča „Slov. Narod“, obljubil Marekhiu zaupnice. Ta mu je poslal svoja zastopnika poslancu Syl-vestru in Steinwenderja. Dr. Benko-vičeva zastopnika sta poslancu Šuklje in dr. Hočevar. Radovolni smo, kako se bo stvar končala.

— Iz Šmartna na Paki. Pri nas bi dobil prav dobrega zaslutka otično naroden mesar. Imamo sicer jednega, kateri je pa že popolnoma pristah „Kmečke zveze“. Ali je v programu te duhovniške stranke tudi to, da se mora vsi vina pocieni kupovati in meso po 64 krajcarjev kilogram, prav kakor po velikih mestih, prodajati? Bode že menda, drugače naš mesar tega ne bi delal. Kajpada naš gre tudi naš župnik na roko in ma proda kos zemljišča, kakor se sliši, ceneje kakor je vredno. Ali pa to tudi sme storiti? Radovolni smo, kaj porečejo farani? V Šmartnu imamo tudi pevsko društvo, za katerega pa ne vemo drugače kakor kadar poje ob župnikovem godu podoknico in spi-je potem nekaj litrov vina in ob večjih praznikih draži ljudje v cerkvi z latin-skim petjem. Imajo se mar kaj povedati, n. pr. o posojilnici itd., pa pridem se drugič. (Prosimo. Op. uredu.)

— V Peklu hočejo tamošnji nem-škotarji sezidati popolnoma nemško šolo. Pravijo, da nalove za njo do tri sto otrok, v pretežni večini sveda slo-venskih. — V Velenju so zadajo ne-odloje otvorili jednorazrednico nemškega „Schulvereina“. — Tudi na Židnem mestu hočejo tamošnji nemškotarji po-nemčiti šolo. — To so resni dogodki, katerih bi naj posvojili naši politiki vo pozornost. Kajti kmal dobito na tak način celo vrsto nemških naselbin na Spodnjem Stajarju! Človek pri tem nehoče misli na to, da je po „zalogi“ dr. Korolča razbit naš „Narodni svet“ in da isti gospod s tovaršijsko hujka v „Slov. Gosp.“ proti Ciril-Metodovi šolski dražbi!

— Iz Ormoža. Na ormoški oko-liški šoli se vrši v nedeljo, dne 22. de-cembra božična veselica. Začetek ob 3. uri popoldne. Na vsprejedu je: 1. „Ži-valske pogovori“, 2. „Dela dobil“, g-aldalska igra, spisal J. Stritar, 3. „Ven-ček narodnih pesmi“. Zbral A. Kosč. 4. Razdeljenje božičnih darov izpod božičnega drevesca. Starši, dobrotniki in prijatelji slovenskih otrok so pri-jazno vabljeni.

— Iz Ormoža. Roditeljski sest-atek se je vršil v ormoški okoliški šoli 24. novembra t. l. O stika med domo- in šolo je govoril načelnik g. Josip Rajko, ki je se navzočim staršem, ka-terih je bilo naš 30, toplo priporočil roditeljski mesečnik „Domače ovnišče“. Na željo navzočih se priredi meseca januarja zopet tak sestanek.

— Iz Ormoža. Učiteljske spre-membe v ormoškem okraju. Gospoda

Franc Kolbir in Ciril Bobič sta ime-novana suplentom na Ranci; gđt. R. Majcenovič je nameščena kot suplen-tica pri Veliki Nedelji, gđt. Leonida Herzog pa na ormoški okoliški šoli; gđt. I. Hrg nadomešča obolelo učite-ljico gospo Art pri Sr. Tomaču. Službi sta se odpovedali gđt. Melita Presker, učiteljica pri Veliki Nedelji in Milena Lazar, učiteljica na ormoški okoliški šoli.

— Umrja je pri Sr. Urbani nad Ptujem soproga načelniteljeva ga. Mar. Kocmut.

— V Slov. Bistrieli nameravajo Nemci začetni pribodaje leto s stavbo „nemškega doma“. Bog jim ga blazo-sloviti!

— Iz Slovenjgradca. C. kr. okr. živinozdravnik v Slovenjgradcu g. Edv. Blaha je premeščen v Bruck na Mari, v Slovenjgradec pa pride g. Jak. Pirnat od namestništva v Gradcu.

— Umril je v Mariboru zadnji petek bogodolcev I. letnika gosp. Peter Skok. Škola mladega življenja!

— Skupna smrt dveh zakoncev. V Dogaših pod Mariborom sta umrja zakonca Čiric v preteku ene ure. Ob pol 12. uri je umrl mož, ob pol 1. uri pa mož. Pred tremi leti sta obhajala zlato poroko.

— Milosten dar mariborskega škofa. „Slov. Gosp.“ poroča: „Premi-lestljivi knez in škof dr. Mihael Nap-otnik so darovali dijaški kuhinji v Mariboru 15 K. Za ta milostni dar jim izreče (kodaj? Sl. N.) najprirednejšo zahvalo odbor.“ Očitvidno zasmehajo za to novico škofa. Mož, katerega vsakodnevni dohodki znaajo kakih 150 K, ne zmore več za stra-dače slovenske dijake ko 15 kron v letu.

— Iz Maribora. Znani sklep krajnce boškega sveta v Leiterspergu-Krečvini je rodil neko proročno za po-nemčenje leitersperške šole, v kateri se slovenski okoličani na nedopusten način smešajo. Treba bi bilo zahtevati, da se uradno konstatira je-li to resnično ali ne. — Ali ne more nikdo začetni v okolici proti akciji? Saj imamo „Slovensko društvo“, ki bi moralo kot politično društvo vendar nekaj storiti. V tej zadevi ga bodo gotovo vsi Slovenci podpirali.

— Slovenska Čitalnica v Ma-riboru ima dne 21. gradnja ob 8. uri zvečer v mariborskem Narodnem doma letni občini z or. Na soproda so poročilo predsednikova, tajnikova, bla-gajnikova, volitev novega odbora in predjednik ter sluhajnosci. Narodnjaki iz Maribora in okolice so dobro došli.

— Iz Ruš. Dne 26. t. m. na Šte-fanovo priredi občina Smotnik v go-stilni g. Antona Novaka v Rušah gos-podarski shod, na katerem bode c. kr. godni nadkonisar g. Zhuber pl. Okrog, predaval o godnem gospodarstvu. Za-četek točno ob 4. uri popoldne. Želati je, da bi se posestniki gozdov iz vseh bližnjih krajev tega shoda udeležili.

— Radi škrlatice v nemškem „Studentenheimu“ je ponk na ptajskem gimnaziju ustavljen. Pričase se zope, 3. januarja.

— Pasivno resistence poštnih uslužbencev vendar četijo graški tr-govci. Na sestanku trgovske zveze, kateri se je vršil zadnji pondeljek, so se trgovci pritožili, da so sedaj poštni uslužbenci pri oddaji poštnih zavojev in škatelj sila natančni, prav po pred-pisih in morajo stranke dolgo čakati z oddajo ali pa zavoljo kake malen-čnosti oditi. Trgovci groze z javnimi demonstracijami, ako vlada ne odpo-more tema v nekaj dnevih.

— Potrjen zakon. Cesar je po-trdil det. štaj. zakon o izpremenbi obč. volilnega reda. S tem bo nam Sloven-

cem zelo olajšan volilni boj zlasti v nemškotarskih občinah, kjer pritiska par nemških mogotcev na slov. od njih odvisne volilce.

— Sodni izpiti za leto 1906 se vrše pri graškem nadsoščiču 24. februa-rija, 22. janija, 19. oktobra in nasled-nje dni.

— Petrolej se podrazi za 50 vin. pri met. ceatn. V podrobni trgovini bo to podražanje občutljivo. — Po mišlih naših kler. državnozbor. poslancev pa še ni draginje! In bogodaj govoriti o njej!

— Umrl je z gnojnimi vtilami v Gradcu častnikli sluga Ekelmeier svo-jeje tovariša Urbana. Vojaka sta se sprla.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da odpošlja božične in noveletne razglednice trgov-cem edinole družbins pisarna v Ljub-ljani. Trgovci dobe razglednice poštni-ne prosto ter znaten popust. Slovenci, senzajte pridno po družbins razgled-nicah!

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da se družbine božične in noveletne razglednice prav pridno razpečavajo. V zalogi jih imamo še veliko. Zatorej naš vsakdo, kder se čati narodnega, v božičnem in nove-letnem času rabi družbine razglednice. Družba bo le na ta način razprodala svojo zalogo in imela potem led do-biček.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da je do sedaj predala računskih ozir. gostilničarskih listov 45.000 komadov. Prosimo na-daljšnih naročil. Slovenci zahtevajte po gostilnah in trgovinah le družbine rač-šanske listke!

— Družba sv. Cirila in Metoda naznanja, da je naročila 36.000 bo-žičnih in noveletnih razglednic. Pro-dalo se jih je kakih 17000; v zalogi jih je tedaj še znatno število. Podružnice, ganite se tudi poskritne, da se oglašo naročniki! Vsakega narednega trgovca je sveta dolžnost, da naroči in razpe-čava družbine razglednice. Rodoljubni, storite svojo dolžnost in naročite raz-glednice, da družba imela dobiček. Tudi narodne gostilne bi lahko imele razglednice po mizah, posebno ker dobe isti popust kakor trgovci. Razglednice pošilja edino le pisarna „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani.

Književnost in umetnost.

— Zlati pot. Spisal E. Brišček. — Teh par misli sem navedel iz knjižice, da bodo ljudje videli, kako ideje zastopa g. pisatelj in kako. Med socialnopolitičnimi stopinjami (in tje je morano šteti) je ta knjiga to, kar v pedagogiki Selzmannov „Krebsbüchlein“. In vendar ji ne odrokano zanimivosti. To lastnost ima v mnogo večji meri kakor kaka zbirka novel ali gniljnih pesmic. Zanimiva je knjiga po svoji tehniki in ker nam javno kaže dasevno ozrazje, iz katerega je vzrastala. Pre-pričani smo, da v zanimanju lahko čita učeni in tudi nek človek. Ne-ukema bo v gajala, ker laska njegovu nezadovoljnosti, učen pa bode našel v njej pokoj in zabavo. Z zanimanjem jo bo čital psiholog, z ogorčenjem in namršenimi obrvni fanatičen pridigar, a tudi „modernist“, z ironičnim nas-mehom na ustatv vsi osti, na katero apelira g. pisatelj. Literaren zgodovinar bo preiel proko nje na dvezi red, le dr. Svinger jo bo moral re-restritariti v svoji bibliografiji. Najčeč in drago-cenega gradiva pa bo dala folklorista, ki bo kdaj zopet pisal „Črtice iz duš-ševnega listka stajarskih Slovencev“.

Knjiga je brez droma ena najza-zanimivjših kurtoiziet, kar jih je kdaj izšlo pri nas. In to ni malo. Pisana je

moške resno in odkritim srcem, ki vidi, da mora od nekdaj priti pomoč. V tem pa tiči ravno tragika knjige, tragika gospoda pisatelja.

J. A. Glouar

— **Koledar za kmetovalca 1908** je razslojen izdel. Ta koristna in praktična gospodarska zepna knjžica, ki jo je strokovno sestavil mekarski nadzornik J. Legvart, so je vsem naprednim posestnikom, trgovcem in kmetovalcem zelo prijetna kar kaže veliko zanimanje za ta III. letnik. Vsebinsko letošnjemu koledarju je zelo raznovrstna: Koledar, poštno dobilo, živinorajstvo, mekarstvo, umno perstinarstvo, vinorajstvo, kmetarstvo, sadjarstvo, živinozdravstvo, različne knet, postare, prerac, v kile in funte, orate, bektarje, merjenje lesa, beljike in še veliko drugega za kmetijsko vedo važnega. Knjžica je jako okasno in močno v platno vezana in je cena 1 K 60 v s poštnino 1 K 80 v. Naruča se kot navadno pri Ivanu Bonača v Ljubljani.

Naprodaj

več glav goveje živine čiste pasme, kakor tudi nekaj polje delskih strojev in gospodarskega orodja. Več pore

oskrbnitvo ljubljansko-skofijskih graščin, Gornji grad

Vseučilišnik

vešč slovenske in nemške stenografije želi vstopiti v odvetniško ali notarsko pisarno. Pomolite na upravnistvo „Domovine“.

640 5 9

izdel je težko pričakovani **Koledar** za **kmetovalca 1908.**

Uredil dot. m. nadzornik J. Legvart III. zelo popolnejši letnik z vsebino: Kratek opis umne živinoraje; slata pravila živinoraj, kmetijske gorjaje 549. živine in pralje; 3-2 Reja domače perstinar, mekarstvo, predkovanje in beljenje mleka. Odelovanje travnikov, naprava in osmozovanje travnikov, umna in naravna gnojila. Nadzornja živinozdravništvo. Vinoraj. Tabela za merjenje lesa. Kmet. računi. Imeljarstvo. Merjenje lesa. Prerac, v kile, orate in bektarje. Koledar, sejmi in še mnogo drugega. Vezan je letno v posebno močno platno. **Cena s poštno 1 K 60** (tako naruča pri **lv. Bonača** v Ljubljani). Vsešč priljubljeno dragoceno povestje se naj znesek zaprej dopoljiti.

Proda se gostilna

z vino-pivo-žganjetočem in trafiko. Zraven spada 12 oralov njiv, travnikov in lep vinograd. Nadalje je zraven še kovačnica in kolarnica ter lepi prostori za trgovino z mešanim blagom. Gostilna gre dobro, kar se lahko dokáže; leži ob veliki cesti, pol ure od Poljčan, 10 minut od fabrike in 3 minute od postaje konjske železnice. Posestvo se proda radi rodbinskih razmer za 11.000 gl; 5000 gl lahko event. leži na posestvu. Kraj in lastnika pove uprava „Domovine“.

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkušovališču na Dunaju.

Savinski liker je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke **VINCENC KYEDER** žalec v Savinski dolini, Stajersko.

Steckenpferd lilijino milo

50-28 od Bergmann & dr., Dračdani in Dečin na Lubi (Slova) 97 je in ostane po prijaznih, katere dobivamo dan za danom, najboljšo zdravilno milo proti pogan na lica in v dolgoz očeh, nečisto kate in zdrave barve na obrazu. Komad po 80 v je dobili po vsak letarnah, drogerijah, trgovinah z dišavami in milom ter pri brljah.

Nova vinska postava

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.

v obliki plakata Zvezni trgovini v Celju

dobiva se v

Galošne, prave ruske, z znamko „ZVEZDA“ P. Kostič v Celju.

Za Božič!

Svilnati papir beli in barvani.
Barvani papir na eno stran.
Barvani papir na obe strani.
Zlati in srebrni papir, glulek.
Zlati in srebrni papir, prešan.
Zlata pena mali in veliki zavitki.
Podobice za jaslice.
Božične jaslice od najprosteje do najfineje izdeljave.
Žica za cvetlice v vseh debelostih.
Cvetje v raznih barvah
Šumeče zlato (Rauschgöld).
Srebrne in zlato svite strne (Bonillon).
Niti srebrne, zlato, bakrene in sortirane.
Barva za mah.
Božične dopisnice.

Razpošiljatev na debelo in drobno

OKRASKI za božično drevo. Knjižica s podobami za otroke.

Za božična in novoletna darila.

Albumi za slike in poezije. **Pisarni papir** v kasetah od najprosteje do najfineje vrste. Velika izbira **tintnikov iz kovine, pisalnih map, škafličic z barvami molitvenikov** itd. **Albumi za dopisnice.**

Družinske pratike za 1508. Blazni-kove pratike male in velike po originalnih cenah.

Novoletne dopisnice.

Zvezna trgovina v Celju.